

1. Avrupa'da XVII. ve XVIII. yüzyıllarda yaşanan Aydınlanma Çağı; akıl, deney ve gözlemi ön plana çıkararak bilimsel bir sığrama yaratmıştır. Bu süreçte gerçekleşen Sanayi İnkılabı ile Avrupa'da seri üretim ve fabrikalaşma başlarken, Osmanlı ekonomisi hâlâ insan gücüne dayalı el tezgahlarına dayanıyordu. Avrupa'nın ucuza mal ettiği ürünlerin Osmanlı pazarına girmesi yerli atölyelerin kapanmasına, işsizliğin artmasına ve ekonomik dar boğaza yol açmıştır. Osmanlı Devleti bu açığı kapatmak için Avrupa'dan borç almış, ancak borçlarını ödeyemeyince Avrupalı devletler tarafından Duyun-u Umumiye (Genel Borçlar İdaresi) kurulmuştur. Bu kurumun Osmanlı gelirlerine doğrudan el koyması, devletin ekonomik bağımsızlığını büyük ölçüde zedelemiştir.

Bu metinden hareketle Osmanlı Devleti'nin durumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Avrupa'daki teknolojik gelişmelere ayak uydurmakta geç kaldığına
- B) Ekonomik bağımsızlığın kaybedilmesinin egemenlik haklarını zedelediğine
- C) Duyun-u Umumiye idaresinin dış borçların ödenmesi amacıyla kurulduğuna
- D) Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı'da yerli üretimi ve istihdamı teşvik ettiğine

2. Fransız İhtilali ile yayılan "her ulusun kendi devletini kurma" fikri, Osmanlı gibi çok uluslu devletleri derinden sarsmıştır. Özellikle Balkanlarda yaşayan Sırp, Karadağlılar ve Romanyalıları gibi milletler bağımsızlıklarını kazanarak devletten ayrılmışlardır. Osmanlı aydınları bu dağılmayı önlemek için "Osmanlılık" akımını geliştirerek din, dil ayrımı yapmadan herkesi eşit kabul etmeyi amaçlamışlardır. Balkan Savaşları sonrası bu fikir çökmüştür. Ardından gelen İslamcılık fikri ise Arap isyanlarıyla etkisini kaybetmiştir. Bu süreçte Türk milletini bir arada tutmayı amaçlayan "Türkçülük" akımı, Milli Mücadele'nin temelini oluşturmuştur.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan fikir akımlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tüm fikir akımlarının devletin dağılmasını kesin olarak engellediği
- B) Milliyetçilik akımının Osmanlı'nın toprak bütünlüğüne zarar verdiği
- C) Osmanlılık fikrinin gayrimüslim tebaa üzerinde kalıcı bir bağlılık yarattığı
- D) Türkçülük akımının Fransız İhtilali'nden önce en etkili akım olduğu

3. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme yolunda önemli adımlar atılmıştır. 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı ile tüm vatandaşlar kanun önünde eşit sayılmış ve can-mal güvenliği devlet güvencesine alınmıştır. 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı ise gayrimüslimlere karşı küçük düşürücü ifadelerin kullanılmasını yasaklamış ve onlara bedelli askerlik gibi yeni haklar tanımıştır. Bu fermanların temel amacı, Avrupalı devletlerin iç işlerimize karışmasını engellemek ve azınlıkların devlete bağlılığını artırmaktır.

Metinde verilen bilgiler doğrultusunda;

- I. Hukuk üstünlüğü ve eşitlik anlayışının yerleşmeye başladığı,
 - II. Azınlık isyanlarını önlemek için hukuki düzenlemeler yapıldığı,
 - III. Yapılan yeniliklerin yabancı devletlerin müdahalesini tamamen sonlandırdığı,
- yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

4. Mustafa Kemal, eğitim hayatına annesinin isteğiyle din ağırlıklı eğitim veren Mahalle Mektebi'nde başlamış, ancak babasının isteğiyle modern ve akılcı eğitim veren Şemsi Efendi Mektebi'ne geçmiştir. Şemsi Efendi Mektebi, onun yenilikçi düşünceyle tanıştığı ilk yer olmuştur. Daha sonra devam ettiği Manastır Askerî İdadisi'nde tarih, edebiyat ve fikir akımlarıyla tanışmış; vatan ve millet bilinci burada güçlenmiştir. İstanbul Harp Okulu ve Harp Akademisi'nde ise askeri bilgisini geliştirmenin yanı sıra ülke sorunları üzerine arkadaşlarıyla fikir tartışmaları yaparak liderlik vasıflarını pekiştirmiştir.

Mustafa Kemal'in eğitim hayatıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Eğitim aldığı okulların fikir dünyasının şekillenmesinde etkili olduğu
- B) Farklı eğitim anlayışına sahip okullarda bulunmasının vizyonunu genişlettiği
- C) Askeri okullardaki eğitiminin sadece cephe yönetimiyle sınırlı kaldığı
- D) Manastır'daki öğrencilik yıllarının milliyetçilik duygularını beslediği

5. Mustafa Kemal'in fikir dünyasının oluşumunda yaşadığı şehirlerin büyük etkisi olmuştur. Selanik'in çok kültürlü yapısı farklı millet ve düşünceleri tanımasını sağlamış, Manastır'da ise Balkanlardaki ayrılıkçı hareketleri yakından gözlemleme fırsatı bulmuştur. İstanbul'da devletin siyasi sorunlarını merkezinde görmüş, Sofya'da ise askeri ataşe olarak görev yaparken Avrupa kültürünü, demokrasi ve milli egemenlik düşüncelerini yakından incelemiştir. Ayrıca Namık Kemal'den vatan sevgisini, Tevfik Fikret'ten inkılapçılığı, Ziya Gökalp'ten ise Türkçülüğü öğrenmiştir.

Bu bilgilere dayanarak Mustafa Kemal'in karakter gelişimi hakkında hangi çıkarım yapılabilir?

- A) Sadece yerli düşünürlerden etkilenecek Batı kültürüne kapalı kaldığı
- B) Çok yönlü bir kişiliğe ve geniş bir bakış açısına sahip olduğu
- C) Fikir hayatının yalnızca askeri başarılar üzerine kurgulandığı
- D) Demokrasi fikrini ilk kez İstanbul Harp Okulu yıllarında benimsediği

6. Mustafa Kemal, 1905 yılında Harp Akademisi'ni bitirdikten sonra Şam'da bulunan 5.Ordu'ya atanmıştır. Burada Osmanlı Devleti'nin yönetimdeki zayıflıklarını ve subayların halktan kopuk olduğunu bizzat gözlemlemiştir. Bu eksiklikleri gidermek ve ülkenin kurtuluşu için fikirlerini paylaşmak amacıyla "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti"ni kurmuştur. Bu cemiyet, onun ilk kez örgütlü bir mücadele fikrini benimsediğinin ve liderlik yeteneğinin bir kanıtıdır.

Bu metinden yola çıkarak Mustafa Kemal hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ülke sorunlarına karşı duyarlı ve çözüm odaklı olduğuna
- B) Teşkilatçılık özelliğinin meslek hayatının başlarında görüldüğüne
- C) Devletin içinde bulunduğu kötü durumu sahada bizzat tecrübe ettiğine
- D) Şam'daki görevinden sonra askerlik mesleğini bırakmaya karar verdiğine

7. 1911 yılında İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması üzerine Mustafa Kemal, gizlice bölgeye giderek Tobruk ve Deme'de yerli halkı örgütlemiştir. Düzenli bir ordunun bulunmadığı bu bölgede halkı bilinçlendirerek İtalyanlara karşı büyük bir direniş başlatmıştır. Bu savaş, onun gerilla savaşını başarıyla uyguladığı ve ilk askeri başarısını kazandığı yerdir. Burada gösterdiği başarılar, onun teşkilatçı ve liderlik yönünü ön plana çıkarmıştır.

Buna göre Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki faaliyetleri;

- I. Vatanseverlik,
- II. Teşkilatçılık (Örgütleyicilik),
- III. Milli egemenlik,

kavramlarından hangileriyle doğrudan ilişkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

8. Balkan Savaşları sırasında Mustafa Kemal, Gelibolu ve Bolayır bölgesinde görev yapmıştır. Bu görev sırasında bölgenin coğrafi yapısını yakından tanıma fırsatı bulmuştur. Daha sonra Sofya Askerî Ataşeliği'ne atanmış, burada Avrupa ordularını incelemiş ve diplomasi alanında tecrübe kazanmıştır. Bu süreçte edindiği coğrafi bilgiler ve askeri deneyimler, onun ileride Çanakkale Savaşları'nda büyük başarılar kazanmasına zemin hazırlamıştır.

Bu metinde Mustafa Kemal'in hangi özelliğine vurgu yapılmıştır?

- A) Eğitim hayatındaki akademik başarısına
- B) Görev yaptığı yerlerde edindiği tecrübelerin gelecekteki başarısına katkısına
- C) Sadece Balkan coğrafyasında savaşmak istediğine
- D) Siyasi partilerle olan yakın ilişkisine

9. Mustafa Kemal, Fransız düşünürlerden J.J. Rousseau, Montesquieu ve Voltaire'in eserlerini okumuştur. Rousseau'dan milli egemenlik ve hukuk devleti, Montesquieu'dan ise yasama, yürütme ve yargının ayrılması (kuvvetler ayrımı) esaslarını öğrenmiştir. Bu yabancı düşünürlerin fikirleri, Mustafa Kemal'in kuracağı yeni Türk devletinin demokratik temellerini oluşturmasında rehberlik etmiştir.

Buna göre yabancı düşünürlerin Mustafa Kemal üzerindeki etkisi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sadece askeri taktikler konusunda bilgi sahibi olmasını sağladıkları
- B) Milli egemenlik ve demokrasi anlayışının şekillenmesine katkı sundukları
- C) Batı'nın sömürgeci politikalarını benimsemesine yol açtıkları
- D) Türkçülük fikrinin yabancı kaynaklardan doğmasını sağladıkları

10. XX. yüzyıl başlarında Balkanlarda yaşanan toprak kayıpları ve zulümler nedeniyle birçok Müslüman Türk, Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmıştır. Bu zorunlu göçler Anadolu'da işsizliğin artmasına, gıda ve sağlık sorunlarının yaygınlaşmasına neden olmuştur. Aynı dönemde Meşrutiyet karşıtı grupların çıkardığı 31 Mart Olayı, Mustafa Kemal'in de içinde bulunduğu Hareket Ordusu tarafından bastırılmıştır. Bu karışıklıklar sırasında Yunanistan, Bulgaristan ve Avusturya-Macaristan gibi devletler toprak ilhaklarında bulunmuştur.

Bu parçadan hareketle Osmanlı Devleti'nin XX. yüzyıl başındaki durumuyla ilgili hangisi çıkarılamaz?

- A) Sosyal alanda göçlere bağlı ciddi sorunların yaşandığı
- B) İç karışıklıkların dış güçler tarafından fırsata çevrildiği
- C) Ordunun yenilikleri ve anayasal düzeni koruma tavrı sergilediği
- D) Ekonomik sıkıntıların göçler sayesinde tamamen çözüldüğü

CEVAP ANAHTARI

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
D B B C B D A B B D